

03 Mai 2016, nr. 686

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova - Capitolul IV; Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte – art.4, 5, 6, 8; ș.a.)

(înregistrat în Parlament cu numărul 105 din 15 Martie 2016)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova - Capitolul IV; Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte – art.4, 5, 6, 8; ș.a.)

Evaluarea generală

1. Autor al inițiativei legislative este deputat în Parlament, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

3. Scopul promovării proiectului. Conform Notei informative la proiect, acesta este elaborat în vederea ajustării cadrului legal național la relațiile sociale, precum și pentru eliminarea lacunelor atestate și al unui vid juridic depistat în legislație.

Din conținutul Notei informative la proiect constatăm că proiectul are ca scop ameliorarea mecanismului de eliberare a actelor de identitate, în special prin explicitarea restricțiilor aplicabile la eliberarea acestor acte, în sensul concordanței repertoriului național cu prevederile Declarației universale a drepturilor omului și standardelor statuate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Fundamentarea proiectului

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

Totuși, plasarea notei informative a unui proiect de act legislativ pe pagina web a Parlamentului asigură doar parțial respectarea principiului transparenței procesului legislativ. Referindu-ne nemijlocit la principiile de cooperare cu societatea civilă, simpla plasare pe pagina web a unei instituții a unui proiect de act legislativ nu asigură respectarea acestor principii.

Pentru a respecta transparența procesului legislativ, Parlamentul (ca de altfel oricare alt organ activitatea căruia presupune procese decizionale) trebuie să asigure respectarea prevederilor Legii nr. 239 din

13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, în special, a celor stabilite pentru procesul de elaborare a deciziilor, precum și pentru procesul de adoptare a acestora.

Am putea menționa că Legislativul asigură deplin transparența procesului legislativ, atunci când pe pagina web a Legislativului ar exista un compartiment separat dedicat procesului de elaborare a proiectelor de acte normative și, în acest sens, ne referim, cu titlu special, la inițiativele legislative ale deputaților. Un astfel de compartiment ar trebui să cuprindă rubrici dedicate anunțurilor privind inițierea unei inițiative legislative, consultărilor publice ale inițiativelor deputaților, precum și versiunilor finale ale acestor inițiative. Până la stabilirea unei astfel de structuri pentru pagina web a Parlamentului, transparența decizională ar fi asigurată într-o măsură mai mare, dacă ar fi garantată, cel puțin, plasarea tuturor opiniilor recepționate de comisia de profil, de la celelalte comisii parlamentare, de la deputați și de la alți subiecți interesați, precum și tabelul de divergențe în care să se regăsească decizia finală a comisiei de profil asupra opiniilor/proponerilor.

Respectarea principiilor de cooperare cu societatea civilă ar putea fi asigurată, inclusiv în condițiile în care, anterior examinării proiectului în comisia de profil, ar fi făcut public un termen exact, stabilit pentru societatea civilă, în cadrul căruia reprezentanții acesteia să prezinte propuneri/obiecții la proiect. În caz contrar, se creează doar o aparență de transparență decizională.

5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă Nu putem vorbi despre respectarea vreunui termen de cooperare cu societatea civilă, întrucât nici Legislativul, nici autorul nu au plasat proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative în mod special pentru consultarea acestuia cu societatea civilă și cu alți subiecți interesați. Totuși, având în vedere că proiectul a fost plasat pe pagina web a Parlamentului la 15 martie 2016 și până în prezent acesta nu a fost supus, încă, dezbaterilor în Parlament, dar se află la examinare în comisiile parlamentare, am putea afirma că termenul de 15 zile, prevăzut de art. 11 alin. (2/2) din Legea nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, a fost respectat, or, subiecții interesați pot transmite obiecțiile și propunerile sale la proiect în adresa Comisiei responsabile sau, eventual și altor comisii.

6. Suficiența argumentării. Nota informativă la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative conține o justificare suficientă întru susținerea promovării acestuia. Astfel, în Nota informativă sunt indicate raționamentele care argumentează necesitatea inițierea elaborării proiectului, fără a expune clar, însă, care sunt finalitățile care sunt urmărite prin implementarea noilor prevederi.

În nota informativă sunt relevate principalele reglementări ale proiectului, evidențiindu-le pe cele noi în comparație normele legislației în vigoare.

În vederea argumentării amendamentelor propuse, autorul a făcut referințe la instrumentele internaționale relevante, precum și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în domeniul abordat de prezentul proiect. De asemenea, autorul a menționat, în Nota informativă la proiect, că implementarea proiectului nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat. În final, putem concluziona că Nota informativă este, per ansamblu, suficientă și, conceptual, corespunzătoare rigorilor stabilite de art. 20 al Legii nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. În Nota informativă la proiectul supus prezentei expertize au fost incluse referințe la reglementările relevante ale legislației comunitare, precum și ale altor instrumente internaționale, precum: Declarația universală a drepturilor omului (art. 13 alin. (2) din Declarație), Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (art. 12 alin. (2) din pact), Observația generală nr. 273 din 1999 a Comitetului ONU pentru drepturile omului, jurisprudența CtEDO (cauzele Riener vs. Bulgaria din 2006, Gochev vs. Bulgaria din 2009, Nalbantski vs. Bulgaria din 2011), jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene. Analizând instrumentele invocate, constatăm că proiectul nu contravine prevederilor acestora, precum nici altor acte internaționale în domeniu.

8. Fundamentarea economico-financiară. Respectând prevederea lit. d) a art.20 din Legea 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, nota informativă conține informații privind „fundamentarea economico-financiară”, indicând că implementarea proiectului nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese sau beneficii de grup sau individuale, necorelate sau contrare interesului public general. Mai mult ca atât proiectul urmărește consolidarea unuia dintre drepturile fundamentale ale persoanei - dreptul la libera circulație.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului nu sînt concurente cu alte prevederi ale legislației, or, proiectul cuprinde toate actele legislative care reglementează într-un fel sau altul același obiect juridic.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect, în general, sunt clare. Totuși, amendamentele propuse urmează să fie revizuite în sensul aducerii lor în concordanță cu prescripțiile tehnicii legislative și cu regulile de ortografie și punctuație.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul nu stabilește atribuții ale autorităților publice, nici proceduri administrative noi sau alte chestiuni vizînd activitatea acestora.

14. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	Art. II, art. 4 alin. (6)	<i>"(6) Cererea pentru eliberarea actului de identitate se respinge în cazul în care solicitantul a prezentat informații frauduloase sau documentele prezentate sunt insuficiente pentru eliberarea acestuia, conțin divergențe, sunt nevalabile sau se constată că nu sunt autentice."</i>	<p>1. În textul normei, autorul a utilizat noțiuni incorecte din punct de vedere gramatical și nu a respectat caracterul unitar al limbajului normativ al legii, per ansamblu.</p> <p>Astfel, cuvîntul "fraudulos" nu se încadrează conceptual în textul normei. Calificativul "fraudulos" este folosit, de regulă, pentru a descrie acțiuni și înseamnă ceva obținut, realizat prin fraudă, ceva ce se bazează pe fraudă. În acest mod "informațiile" ar putea fi și adevărate, dar obținut fraudulos, ceea ce nu este relevant pentru eliberarea actului de identitate. Mult mai important este ca informațiile prezentate să fie veridice, indiferent de modul în care acestea au devenit cunoscute solicitantului. Astfel, pentru termenul "informații" din textul normei vizate este optim să se folosească calificativul "false", fapt ce ar rezona și cu prevederea art. 9 lit. f) din Legea nr. 273 din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, care instituie răspundere juridică pentru "comunicarea de informații vădit false pentru a fi introduse în actele de identitate".</p> <p>2. Expresia "se constată că nu sunt autentice" este expresia sinonimă pentru "documente false", expresie utilizată în amendamentele propuse la art. 5 și 6 din aceeași lege.</p>	<p>Coruptibilitate Utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen / același termen pentru fenomene diferite Încălcarea rigorilor tehnicii legislative, în partea ce vizează limbajul actului normativ.</p>	Se recomandă substituirea cuvîntului "frauduloase" și a textului "că nu sunt autentice" prin cuvîntul "false" și, respectiv textul "să sunt false";
2	Art. II, art. 4 alin. (7)	<i>"(7) Cererea pentru eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie se respinge și în cazurile în care solicitantului i se</i>	În textul părții dispozitive a alin. (7), expresia "i se suspendă exercitarea dreptului la libera circulație în străinătate" este nereușită, întrucît termenul "suspendă" presupune existența unei proceduri de suspendare a dreptului vizat, or, în	<p>Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative</p>	Se recomandă substituirea textului "i se suspendă exercitarea" cu textul "i-a fost restricționat".

		<i>suspendă exercitarea dreptului la libera circulație în străinătate, și anume:"</i>	<p>cazurile indicate la alin. (7) nu există o procedură expresă de suspendare a dreptului la <u>libera circulație în străinătate</u>, dar suntem în prezența unei restricționări a acestui drept în virtutea măsurii aplicate solicitantului - adică obiectul măsurilor nu este nemijlocit suspendarea dreptului respectiv. Atunci când, în repertoriul normativ național este utilizat verbul "a suspenda", de regulă se are în vedere o procedură aparte - temeiuri de suspendare, termen de suspendare, autoritate investită cu drept de suspendare.</p> <p>În cazul noimei de la alin. (7) înțelegem că autorul a folosit termenul "suspendă" cu sens generic, dar nu indică nemijlocit la o procedură. Astfel, se consideră oportun de a identifica o altă noțiune neutră, care să nu dea noimei un caracter de trimitere la o procedură orientată expres spre suspendarea dreptului la libera circulație.</p> <p>Astfel, partea dispozitivă a alin. (7) este echivocă, ceea ce induce noimei un caracter coruptibil. O astfel de formulare admite interpretări abuzive, încalcă exigențele redactării tehnico-juridice și lingvistice, și cerințele stabilite de art.19 din Legea 780/2001.</p>		
3	Art. II, art. 5 alin. (1) lit. f)	<i>„f) eliberate în baza documentelor false sau nevalabile. În cazul în care actul de identitate a fost eliberat sau pe fișa de însoțire la acesta au fost aplicate mențiuni în baza unui document care, ulterior, a fost anulat, s-a constatat că era nul, fals ori falsificat sau în baza informației frauduloase, actul eliberat sau mențiunile respective de pe fișa de însoțire sunt nule de drept.”</i>	Obiecția referitoare la norma de la art. II art. 4 alin. (6), în partea ce se referă la termenul "frauduloase" sunt valabile și pentru norma de la art. 5 lit. f).	Coruptibilitate Încălcarea rigorilor tehnicii legislative, în partea ce vizează limbajul actului normativ.	Se recomandă substituirea cuvântului "frauduloase" prin cuvântul "false".
4	Art. II, art. 5 alin. (1) lit. g)	<i>"g) în cazul eliberării altui act de identitate de același tip, cu excepția prevăzută de prezenta lege"</i>	În redacția propusă norma de la lit. g) este una de trimitere, or, expresia "cu excepția prevăzută de prezenta lege" face trimitere la o altă prevedere a Legii nr. 273-XIII din 9 noiembrie 1994. Am putea presupune că autorul a avut în vedere prevederea propusă la art. II, art. 4 alin. (5) din proiect, totuși, o certitudine în acest sens nu există. Având în vedere că este dificil de a stabili "excepția" avută în vedere, constatăm că norma poartă un caracter coruptibil. Aplicarea noimei de la lit. g) ar putea fi una problematică, eventual abuzivă.	Coruptibilitate Norme de trimitere	În cazul în care autorul proiectului a avut în vedere cazul reglementat la art. 4 alin. (5) din Legea nr. 273-XIII din 9 noiembrie 1994 (conform proiectului), se propune substituirea textului "cu excepția prevăzută de prezenta lege" prin textul "cu excepția cazului prevăzut la art. 4 alin. (5)".
5	Art. II, art. 5 alin. (2)	<i>„(2) Nulitatea actului de identitate, a mențiunilor de pe fișa de însoțire la acesta se constată de instanța de judecată sau de autoritatea emitentă din oficiu, ori ca urmare a sesizărilor</i>	După cuvintele "din oficiu" autorul proiectului a pus virgulă, care face dificilă înțelegerea textului noimei. Considerăm că textul "ori ca urmare a sesizărilor persoanelor interesate" presupune o situație aplicabilă atât instanței de judecată, cât și autorității emitente. În acest caz, din punct de vedere gramatical, plasarea virgulei după "din oficiu" este eronată,	Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive Încălcarea exigențelor tehnicii legislative, în partea ce vizează regulile gramaticale.	Se recomandă plasarea virgulei după cuvintele "autoritatea emitentă" și excluderea virgulei puse după cuvintele "din oficiu".

		<i>persoanelor interesate."</i>	virgula urmând să fie plasată înainte de "din oficiu", pentru a permite atribuirea situațiilor prevăzute în textul "din oficiu ori ca urmare a sesizărilor persoanelor interesate" ambilor subiecți - și instanței și autorității respective. În caz contrar, există riscul înțelegerii eronate a normei, ceea ce va face dificilă aplicarea corespunzătoare a acesteia.		
6	Art. II, art. 6 alin. (1)	<i>"(1) În cazul în care actele de identitate sunt false, falsificate sau sunt obținute prin fraudă, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege, actele respective se ridică de către autoritățile competente."</i>	<p>Norma conține două expresii care îi impun un caracter coruptibil - "sunt obținute prin fraudă", "în alte cazuri expres prevăzute de lege" și "de autoritățile competente".</p> <p>Prima expresie este una echivocă, or, nu este clar ce are în vedere autorul proiectului, atunci când menționează că actul de identitate a fost obținut prin fraudă. Nici legea supusă modificării, nici un alt acte legislativ nu reglementează acțiunea "a obține prin fraudă", or, fraudarea poate fi săvârșită prin prezentare de informații false, de acte false sau, eventual prin alte acțiuni. Ambiguitatea expresiei lasă loc pentru aplicarea subiectivă, arbitrară, chiar abuzivă a normei, în special din partea autorităților publice sau a agenților publici.</p> <p>Expresia "în alte cazuri expres prevăzute de lege" - face ca norma să fie una de trimitere. Nu se cunoaște la care cazuri s-a referit autorul, astfel, în condițiile în care identificarea acestor cazuri este dificilă, expresia în cauză devine un element coruptibil.</p> <p>În consecință, norma de la alin. (1) va putea genera practici neuniforme și, cum am spus mai sus - arbitrare, subiective și abuzive, în special din partea autorităților publice.</p> <p>Expresia "de autoritățile competente" este una echivocă. Această expresie nu reglementează clar care sunt autoritățile competente să ridice actele de identitate false sau falsificate, sau cele obținute cu încălcarea procedurii prevăzute de lege etc. O asemenea reglementare poate genera conflict de competențe între autorități, precum și situații când va avea loc degrevarea de competențe. Aceste circumstanțe presupun elemente de coruptibilitate, absolut inadmisibile pentru o reglementare juridică. Autoritățile publice, la libera lor apreciere ar putea aplica norma în cauză într-o manieră în care le convine, fără ca aceasta să fie legal. Neidentificarea exactă a autorității competente să ridice actul de identitate poate genera proceduri administrative ambigue, or, un element esențial al acestor proceduri, ca de altfel al oricărei proceduri, este subiectul competent în cadrul acesteia.</p>	<p>Coruptibilitate</p> <p>Norme de trimitere Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Nedeterminarea AP responsabile/subiectului la care se referă prevederea Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect</p>	<p>Se recomandă:</p> <p>1) fie explicitarea expresiei "obținute prin fraudă", fie substituirea acesteia, indicând exact cazurile avute în vedere de autor la elaborarea acestei reglementări;</p> <p>2) substituirea expresiei "în alte cazuri expres prevăzute din lege" prin indicarea exactă a normelor care se au în vedere sau, după caz, excluderea expresiei;</p> <p>3) indicarea exactă a autorităților competente să ridice actele de identitate vizate de norma în cauză.</p>
7	Art. II, art. 6 alin. (3)	<i>"(3) Actele de identitate nevalabile ridicate de autoritățile competente și cele predate de titulari sau de persoane terțe se distrug de autoritatea emitentă în modul</i>	<p>Norma de la alin. (3) se află în conflict cu norma de la alin. (2) al art. 6 din proiect.</p> <p>Conform art. 5 lit. d) din Legea nr. 273-XIII din 9 noiembrie 1994, act de identitate nevalabil este actul <i>al cărui termen de valabilitate a expirat.</i></p>	<p>Coruptibilitate</p> <p>Concurența normelor de drept Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive</p>	<p>1. Se recomandă revizuirea prevederii de la alin. (3) al art. 6, în context cu norma de la alin. (2) al art. 6, astfel, încât să fie reglementate foarte exact situațiile când</p>

		<i>stabilit de Guvern sau de actele normative instituționale."</i>	<p>Respectiv, în cazul în care termenul de valabilitate al actului a expirat, acesta urmează să fie schimbat, în general, în temeiul cererii de înătorului acestui act. Astfel, conform alin. (2) al art. 6 din proiect, fie la depunerea cererii, fie la înmânarea documentului nou, actul de identitate nevalabil din motivul expirării termenului de valabilitate va fi restituit titularului. Totuși, conform alin. (3), actul nevalabil, devenit astfel inclusiv din motivul expirării termenului de valabilitate, va trebui să fie ridicat de autoritatea competentă și distrus. În consecință, conflictul de norme ar putea genera practici neuniforme, chiar vicioase, precum și eventuale acțiuni abuzive din partea autorităților publice.</p> <p>De asemenea, reglementarea de la art. 6 alin. (3) contravine conceptual amendamentului propus la alin. (8) din legea vizată.</p> <p>Suplimentar, menționăm că obiecția referitoare la expresia "autorități competente", expusă față de norma de la art. 6 alin. (1), rămâne valabilă.</p>		<p>actul de identitate se restituie de înătorului și a celor în care are loc ridicarea acestor acte.</p> <p>În cazul în care s-au avut în vedere situații diferite, atunci sugerăm reglementarea exactă a situațiilor în care are loc schimbarea actului de identitate, or, nici legea în vigoare, nici proiectul supus prezentei expertize nu statuează procedura (inclusiv temeiurile) schimbării actului de identitate.</p> <p>2. Este necesară concretizarea termenului "autoritate competentă".</p>
8	Art. III	<i>"La articolul 36 alineatul (2) și la articolul 37 alineatul (2) din Legea nr.270-XVI din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.53-54, art.145), cu modificările și completările ulterioare, cuvintele „când este periclitată securitatea națională sau ordinea publică a Republicii Moldova” se substituie cu cuvintele „expres prevăzute de lege”.</i>	<p>Expresia "în cazurile prevăzute de lege" reprezintă un element de coruptibilitate, care poate face dificilă identificarea cadrului normativ care reglementează eliberarea actelor de călătorie - care act se va aplica - Legea nr. 273 din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte sau Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor?</p> <p>Având în vedere că actul normativ de bază care reglementează procedura de eliberare a actelor de identitate și a actelor de călătorie este Legea nr. 273 din 9 noiembrie 1994, este recomandabilă indicarea exactă acesteia.</p> <p>Expresia indicată creează condiții propice pentru afectarea securității raporturilor juridice reglementate de aceasta.</p>	Coruptibilitate Norme de trimitere	Se recomandă substituirea expresiei "expres prevăzută de lege" prin textul "prevăzute de art. 4 din Legea nr. 273 din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte".
9	Art. IV, art. 12 alin. (1)	<i>„(1) Străinului nu i se permite ieșirea din țară dacă îi este suspendată exercitarea dreptului la libera circulație în străinătate, și anume:"</i>	<p>Este valabilă obiecția expusă față de norma de la Art. I, art. 4 alin. (7) din proiect.</p> <p>Astfel, în textul părții dispozitive a alin. (1) al art. 12, expresia "i se suspendă exercitarea dreptului la libera circulație în străinătate" este nereușită, întrucât termenul "suspendă" presupune existența unei proceduri de suspendare a dreptului vizat, or, în cazurile indicate la alin. (1) nu există o procedură expresă de suspendare a dreptului la libera circulație în străinătate, dar suntem în prezența unei restricționări a acestui drept în virtutea măsurii aplicate solicitantului - adică obiectul măsurilor nu este nemijlocit suspendarea dreptului respectiv.</p> <p>Atunci când, în repertoriul normativ național este utilizat verbul "a suspenda", de regulă, se are în vedere o procedură aparte - temeiuri de suspendare, termen de suspendare, autoritate investită cu drept de suspendare. În cazul</p>	Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Se recomandă substituirea textului "dacă îi este suspendată exercitarea dreptului la libera circulație în străinătate, și anume" cu textul "când i-a fost restricționat dreptul la libera circulație în străinătate dacă:".

			<p>normei de la alin. (1) al art. 12 în alegem că autorul a folosit termenul "suspendă" cu sens generic, dar nu indică nemijlocit la o procedură.</p> <p>Astfel, se consideră oportun de a identifica o altă noțiune neutră, care să nu dea normei un caracter de trimitere la o procedură orientată expres spre suspendarea dreptului la libera circulație.</p> <p>În final, partea dispozitivă a alin. (1) este echivocă, ceea ce induce normei un caracter coruptibil. O astfel de formulare admite interpretări abuzive, încalcă exigențele redactării tehnico-juridice și lingvistice, și cerințele stabilite de art.19 din Legea 780 din 27.12.2001.</p>		
10	Art. IV, art. 12 alin. (1) lit. a)	<i>"a) prezintă pericol pentru securitatea națională;"</i>	<p>În pofida argumentelor prezentate de autor în Nota informativă, totuși nu este clară logica autorului, ce vine să interzică prin lege unui străin, care deține actele de călătorie valabile, să părăsească Republica Moldova, în cazul în care acesta prezintă pericol pentru securitatea națională. Este absurdă situația care se va crea - statul va menține pe teritoriul său persoane care prezintă pericol pentru securitatea sa?! Prin această normă autorul vine să prejudicieze interesele străinilor care au acte de călătorie și care, în general, nu au restricții în a-și exercita dreptul la libera circulație, în detrimentul interesului public, or, securitatea națională, vizează direct interesul public. Se pare că autorul proiectului a confundat cazul Legii nr. 273-XIII din 9 noiembrie 1994, când statul urmează să elibereze pașaport sau document de călătorie, cu situația reglementată de art. 12 din Legea nr. 200 din 16 iulie 2010, care reglementează expres dreptul de a ieși de pe teritoriul Republicii Moldova.</p>	Coruptibilitate Prejudicierea intereselor contrar interesului public	Se recomandă excluderea temeiului prevăzut la lit. a) din lista temeiurilor pentru care unui străin nu i se va permite să iasă din Republica Moldova.
11	Art. IV, art. 12 alin. (1) lit. b)	<i>"b) execută pedeapsa penală privativă de libertate în temeiul sentinței instanței de judecată a Republicii Moldova;"</i>	<p>Expresia "execută pedeapsa" face ca norma să fie inutilă - în mod firesc, o persoană care execută o pedeapsă privativă se află în imposibilitatea de a părăsi teritoriul Republicii Moldova. Astfel, o așa restricție nu-și are rostul.</p> <p>Astfel, se consideră judicioasă menținerea formulei din norma în vigoare de la art. 12 lit. b) din aceeași lege - <u>"b) a fost condamnat prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă și are de executat pedeapsă privativă de libertate, pedeapsă penală sub formă de amendă sau de muncă neremunerată în folosul comunității."</u></p>	Coruptibilitate Norme irealizabile	Se recomandă substituirea cuvântului "execută" prin textul "a fost condamnat prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă și are de executat".

Concluzii

Proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova - Capitolul IV; Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte – art.4, 5, 6, 8; ș.a.), înregistrat în Parlament ca inițiativă legislativă a unui deputat, a fost elaborat în vederea ajustării cadrului legal național prescripțiile instrumentelor internaționale, în scopul ameliorării mecanismului de eliberare a actelor de identitate, în speță a actelor de călătorie. În mod special prevederile proiectului urmăresc explicitarea restricțiilor aplicabile la eliberarea actelor de călătorie.

Proiectul a fost elaborat cu respectarea parțială a rigorilor procedurilor privind asigurarea transparenței în procesul decizional.

Nota informativă a proiectului relevă într-un mod argumentat necesitatea promovării proiectului indicat. Acesta nu vine să încalce interesul public.

Totuși, prevederile proiectului se caracterizează prin unele elemente de coruptibilitate, prin imperfecțiuni de ordin tehnico-legislativ, gramatical, precum și prin deficiențe ale limbajului utilizat.

Promovarea proiectului se consideră judicioasă, ulterior excluderii erorilor identificate și relevate în prezentul raport de expertiză.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției